

HUNDEN HOS TANDDYRLÆGEN

80% AF ALLE HUNDE OVER TRE ÅR HAR EN TANDLIDELSE. Mange af lidelserne har betydning for hundens almenbefindende og for den almindelige sundhedstilstand. En del hvalpe- og unghunde har fejlstillede tænder, fejlbid, mælketænder, som ikke er faldet ud osv. Derfor har mange hunde **BEHOV FOR TANDEFTERSYN**

■ TEKST: TORBEN LINDBJERG, DYRLÆGE,
HOBRO DYREHOSPITAL, FAMILIEDYRLÆGERNE
FOTO: FAMILIEDYRLÆGERNE

Før hver tandbehandling kræves en systematisk undersøgelse af alle tænder, mundhule og omgivelser. Først derefter kan en korrekt behandling besluttes.

For at lave tandbehandling på dyr kræves udstyr, som svarer til det, den humane tandlæge anvender.

Tandbehandling hos dyr har i mange år været et område, som i mange dyrlægeklinikker og på mange dyrehospitaler ikke har været særligt højt prioriteret. De fleste dyrlæger har udført forholdsvis enkle behandlinger såsom tandrensninger og tandudtrækninger. Dog har enkelte dyrlæger haft større fokus på tandlidelser og -behandlinger. Heldigvis har mange dyrlæger i de seneste år fået meget større fokus på hundens tænder, og mange dyrlæger har tilegnet sig større viden og kompetencer på området, ligesom dyrehospitalerne har fået bedre udstyr til at foretage tandundersøgelser og tandbehandlinger med.

Oversete tandlidelser

Desværre går mange hunde rundt med en overset tandlidelse. Som det gælder for os mennesker, så kan tandlidelser – og specielt infektioner i mundhulen – være årsag til et belastet immunsystem og kan medføre lidelser andre steder i kroppen – og i værste fald være livstruende. Derfor er det vigtigt, at tandsygdom erkendes og behandles korrekt. Hundeejere – og desværre også nogle dyrlæger – har meget fokus på tandrensning. Tandrensning er vigtigt – men det er ofte kun en del af behandlingen. Man bør starte ud med en egentlig tandundersøgelse, inden man går videre med selve behandlingen.

Sådan foregår en tandundersøgelse

En tandundersøgelse, som omfatter alle hundens tænder og hele mundhulen, kan ikke foretages korrekt uden narkose. ▶

Efter forundersøgelse og indledende beroligende præparater bedøves hunden ved indsprøjtning af narkosemiddel gennem et venekateter, som oftest ligger på forbenet. Under hele narkosen overvåges hunden ved hjælp af udstyr, der kan måle puls, respiration, iltmætning i blodet og blodtryk. Desuden måles hundens legemstemperatur, da det er vigtigt, at hunden ikke bliver afkølet under behandlingsforløbet.

Tandrensning, hvor der fjernes tandsten og plak, foregår med ultralydsrensere og efterfølges af polering for at fjerne de mindste urenheder.

Tandsten giver anledning til tandkødsbetændelse, som ubehandlet kan udvikle sig til parodontose. Her renses en rovtand, som har store tandstenspålejninger.

Ved tandundersøgelsen undersøges tandlommen rundt om hele tanden med en pochemåler. Normalt er lommen op til 3 mm dyb. Dybe lommer ses bl.a. ved parodontose.

Hunde tillader simpelt hen ikke, at der laves en korrekt undersøgelse uden bedøvelse. Inden bedøvelse er det derfor nødvendigt, at dyrlægen undersøger hunden grundigt for at sikre, at den ikke har en anden lidelse, som der skal tages hensyn til ved bedøvelsen. Særlig udsatte patienter, f.eks. ældre patienter eller patienter med en kronisk lidelse, vil mange gange få tilbudt en udvidet undersøgelse, som inkluderer en blodprøve, som kan afsløre eventuel nedsat nyrefunktion, nedsat leverfunktion eller sukkersyge. Mange hundeejere er naturligvis utrygge ved, at deres kære hund skal i narkose, men heldigvis benytter dyrlæger i

dag narkosemidler, der er meget sikre, ligesom hundene under narkosen bliver overvåget omhyggeligt, ofte ved hjælp af avanceret overvågningsudstyr som det, de fleste kender fra humane hospitaler. Også hunde med hjertelidelse kan bedøves – selvfølgelig under hensyn til lidelsen – men det kan faktisk være langt mere livstruende at have en alvorlig tandlidelse, som ikke bliver behandlet, end det er at blive lagt i bedøvelse og få en korrekt behandling.

Narkosen

Den indledende undersøgelse omfatter ud over det nævnte også en vurdering af

hundens bid. Ikke så få hunde har enten over- eller underbid, som kan være normalt eller unormalt for racen. Nogle hunde har et fejlbid – og det er vigtigt at erkende dette, idet det kan være af en sådan karakter, at behandling kan være nødvendig. Efter den indledende undersøgelse vil hunden normalt få en beroligende indsprøjtning. Denne efterfølges af den egentlige narkose, som mange gange indsprøjtes i en blodåre på forbenet. Derfor har hunden et barberet område på forbenet, når den igen kommer hjem. I forbindelse med narkosen får hunden en slange ned i luftrøret, som både skal sikre

Inden bedøvelse foretages en grundig vurdering af hundens almentilstand, og hundens tandsæt undersøges med hensyn til bidfunktion mv.

FAKTA

- Hunde har normalt i alt 42 blivende tænder
- 80% af alle hunde over tre år har en tandlidelse
- 10% af alle hunde har en knækket tand med åbning ind til tandhulen
- 25% af alle hunde har en mindre alvorlig fraktur af en eller flere tænder

tilførselen af ilt og eventuelle narkosegasser, men også skal forhindre at vand og diverse partikler ikke kommer ned i luftrøret i forbindelse med tandundersøgelsen og behandlingen.

Under hele narkoseforløbet vil hunden blive overvåget omhyggeligt, dvs. med måling af puls, vejrtrækning, måling af EKG, blodtryk, legemstemperatur mv. Ofte vil især mindre hunde ligge på et opvarmet leje for at forhindre afkøling.

Selve undersøgelsen

Alle hundens tænder skal undersøges enkeltvis. Selve tanden, dens knoglefæste og

tandkød skal omhyggeligt undersøges. Der laves flere dybdemålinger (pochemåling) omkring hver tand med et måleinstrument for at afsløre eventuelle dybere tandkødsbetændelser (parodontose) eller løshed af tanden. Tandfladerne undersøges for misfarvninger, caries, overfladiske skader eller dybere frakturer. Giver mundhuleundersøgelsen mistanke om, at der er noget galt med én eller flere tænder, vil dyrlægen som oftest vælge at tage røntgenbilleder af en eller flere tænder, hvilket giver mulighed for yderligere at vurdere rødderne, rodkanalen og den omkringstøttende knogle. Hvis der er behov for ekstraktion (udtrækning) af tænder, tages der ligeledes røntgenbilleder før og efter indgrebet. Endelig vurderes tændernes omgivelser (tunge, svælg, læber, gane osv.).

Aftal rammerne for behandling

Efter denne systematiske og grundige tandundersøgelse kan dyrlægen først vurdere, hvilke lidelser hunden eventuelt har, ligesom der kan laves en behandlingsplan. Først nu er dyrlægen også i stand til at give et mere velkvalificeret prisoverslag over behandlingen, og derfor er det vigtigt, at ejeren aftaler med dyrlægen inden tandundersøgelsen, om og hvad der må gøres uden yderligere accept, eller om dyrlægen skal kontakte ejeren, når eventuelle diagnoser er stillet men inden,

behandling er iværksat. Da regningen for en omfattende behandling kan være ikke-uvæsentlig, er det kedeligt både for ejer og dyrlæge, hvis ejeren ikke er forberedt på omkostningerne. Husk at dyrlægens regning i modsætning til tandlægens regning inkluderer narkose – og at der ikke er tilskud fra det offentlige.

Opvågning – og hjem igen

Efter tandundersøgelse og tandbehandling lægges hunden til opvågning. Indtil hunden igen er ved fuld bevidsthed, holdes den under grundig observation. Først når hunden igen er frisk, bør den sendes hjem. Normalt vil dyrlægen eller veterinærsygeplejersken ved afhentningen af hunden informere om dagens forløb – samt naturligvis informere om forebyggende behandling. ■

Du kan læse mere om hunde og tænder i kommende numre af HUNDEN.

OM FORFATTEREN

Torben Lindbjerg er uddannet dyrlæge med videreuddannelse inden for tandbehandling. Har gennemgået et 3-årigt forløb i tandbehandling hos European School for Advanced Veterinary Studies og desuden flere kurser i prosthodonti og orthodonti. Arbejder i dag hos FAMILIEDYRLÆGERNE, som driver tandklinikker på Hobro Dyrehospital, Aars Dyrehospital og på Svenstrup Dyreklinik.